

stih zmagovalje. Petrogradu so se pridružila mesta Moskva, Kazan, Harkov, Od-sa in še druga. Da bi segla revalucija tudi na kmete, se ne poroča in tudi ni verjetno, ker so kmetje zelo verni in bi pač šli v upor proti vladi in oblastim, a ne proti carju. Menda nikjer ni v očeh ljudstva vladarjeva oseba tako sveta kakor na Ruskem.

Duma imenuje začasno vlado.

Duma, katere je car odgodil do srede aprila je v nedeljo, dne 11. marca popoldne sklenila, da ne bo sledila carjevemu ukazu in da bo nadaljevala seje. Izbrala je izvršilni (prekočuški) odbor 12 članov, kateremu predseduje dumni predsednik Rodzianko. Ta odbor se je proglašil za začasno vlado, odstavil stare in je imenoval nove ministre. Izjavil je, da prevzame skro za javni red. Duma je tudi takoj brzojavila carju na fronto, da naj se določi kaka oseba, ki uživa zaupanje ljudstva, da se ji poveri sestava nove vlade.

Revolucijski ministri.

Izvrševalni odbor dume je sestavil novo ministrstvo, v katerem se nahajajo: Knez Lvov, ministrski predsednik in notranji minister; poslanec Miljukov, zunanji minister; poslanec Gučkov, vojni in mornariški minister; vseučilišni profesor Manujlov, naučni minister; knez Saratov, justični minister; poslanec Ukrašov, prometni minister; Konovalov, trgovinski minister; Šingarov, poljedelski minister; Terestšenko, finančni minister.

Najvplivnejša oseba v tem kabinetu je profesor in poslanec Miljukov. Mož je zelo častihlepen. V vojni je najglasneje razglašal star cilj Rusije, da si mora pridobiti Carigrad in prost dohod v Sredozemsko morje, Turčijo hoče razdeliti med četverosporazum. Avstrijo pa na več držav, a Galicijo in Bukovino priklopiti Rusiji. Miljukov je velik oboževatelj Anglije.

Ministrski predsednik knez Lvov je v dumi zastopnik Petrograda. Velja kot eden izmed voditeljev svobodnomislelne stranke. Bil je soudeležan pri umoru meniha Rasputina.

Car se odpove.

Revolucijski odbor razglašal carjev oklic na ljudstvo, v katerem se car odpove prestolu na korist svojemu bratu Mihaelu Aleksandroviču. Ali je ta oklic car prostovoljno podpisal, ali ga je sploh videl in podpisal, je veliko vprašanje. Ako ni prostovoljno podpisal ali ako je sploh potvara, potem je vedno večja verjetnost, da se bodo car in njemu zvesti pristatili borili za prestol. Revolucionarji so razglasili tak oklic, ker poznavalec Rusije pravijo, da ljudstvo proti volji carjevi ne bi priznalo drugega vladarja, ali druge vlade. Za to so morali ljudstvu povedati, da je car sam rad odstopil.

V oklicu pravi car, da so nastale v notranjosti velike težave, ki bi znale škodovati končni zmagi

bil rad porinil oče Urban. A vsa njegova gostobesedna hvala stanu je bila tokrat zastoj. Popolna samota, praznoba in zapuščenost, te tri pijavke so me tako grizle, da sem sklenil rajši ostati na prostem, pod milim nebom, kot v praznem gradu.

Mat' nebeška je še nekaj godel o mladostni plahosti, a mi vendar postavil sredi med vozovi prostorošotor z ležiščem, mizo in klopjo. Pod komišno platneno streho sem se počutil bolj domačega, ne tako zaklato zapuščenega in osamelega.

Pod tem šotorom sem bival v lepih in deževnih dneh blizu tri tedne. Dolgega časa in duhomorne samote sem se napil tedaj v krepkih požirkih za nekaj mesecev. Najbolj kratkočasno mi je bilo, če sem pomagal ob Dnjester, se vsedel ob breg reke in zrl v lahno se priganjajoče se valove. Tu sem gledal in užival ta bajno grozni Dnjester, katerega popis sem kot dijak prebiral z zanimanjem in hrepenenjem. Zatapljal sem se v mislih v to kačje vijoco se reko, ki ima tako globoko strme bregove. Naše vodovje je nizkobrezno, a Dnjester in njegovi sodrugji se plazijo v strugi, na obeh straneh do 50 metrov na globoko zarezani in od vode izglobljeni. Ravno radi te brežnih strmin je Dnjester mogočna strateška zavora, ki nas je stala mnogo krvi in žrtev. Pa saj se se od nekaj ravno ob tem veletoku najbolj vodili in se pobijali razni že tudi stari narodi. Pač lahko trdim, da je ta reka nekako do dna prepojena s črno škro krvjo. Radi tega se pa tudi tiho, komaj slišno, kradoma plazijo v gosto zakriviljenih, kačjih kolobarjih. Dnjester je bila moja jedina duševna zabava za osamelega bivanja v Kolanki, jedini vir razmotrnja o žalostni, že davno minuli zgodovini teh krajev. Ob vodi sem se plazil in smukal le bolj na večer ker pri popolni belem dnevu bi mi bil lahko kak Rus s kroglo preluknjal skatljico zgodovinskega tuhanja in pobrkavanja.

Kak teden dni pred odhodom iz teh zakletih krajev sem proti večeru zopet romal k Dnjestru. A tokrat pa so Rusi brusili s strojnicami po obrežju in

Rusije. Ker noče biti nobena ovira, da pride Rusija do zmage, za to se odpoveduje najvišji oblasti v carstvu. In ker se noče ločiti od svojega ljubljenega sina, za to poverja prestolonasledstvo svojemu bratu Mihaelu Aleksandroviču, kateremu podeljuje svoj blagoslov. Svojemu bratu nalaga, da vlada v soglasju z zastopniki ljudstva. Ljudstvo pa prosi, naj se zbere okoli novega vladarja in naj mu bo pokorno.

Kje je car?

O carju se ve toliko, da je bil dne 15. t. m. gotovo v Pskovu, ker je njegov oklic na ljudstvo, v katerem se odpoveduje prestolu, podpisan v Pskovu. Seveda druga stvar je, ali je oklic sploh podpisal, ker je lahko, da mu je tudi podtaknjen. Mnogi so menja, da mu je podpis izsiljen. To pa z druge strani zopet radi tega ni verjetno, ker baje biva car v Pskovu pri generalu Ruskiju, ki mu je ostal zvest. Ali mu je Ruski res ostal zvest, ne vemo. Kakor se iz teh različnih vesti razvidi, ne vemo o usodi carjevi nič gotovega. Tudi to se javlja o njem, da ga mislijo uporniki poslati na Krim, da se ozdravi in okrepi.

Tudi o usodi caričini smo slabo poučeni. Poročila se glasijo različno; da je bila pri nemirih v Petrogradu ranjena, čeprav ni zelo verjetno, da bi se med nemiri pojavila na ulici; da biva v Carskem selu, kjer jo varuje zvesto vojaštvo, a druga vest pravi, da je vjeta v Carskem selu, ker so se oficirji tudi pridružili upornikom; da se je carica hotela usmrtiti, ko je zvedela za carjevo odpoved, a da se je v zadnjem trenutku njena nakana preprečila.

Carjevi Aleksej se nahaja baje pri svoji materi v Carskem selu ter leži bolan.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič baje ni hotel sprejeti vrhovnega poveljstva, ki mu ga je ponudila nova vlada, ampak je ostal carju zvest.

Veliki knez Ciril baje tudi hrepeni po kroni in je mnogo sposobnejši nego Mihael Aleksandrovič.

Carjevo mater so baje spravili v Kijev, kjer je zaprta.

Kdo vlada.

Po poročilih, k nam jih milostno pripušča angleška vlada, je sedaj Rusija brez carja. Stari car je odpravljen a Mihael Aleksandrovič, katere mu so uporniki ponudili krono, se še obotavlja. Izdal je na ljudstvo oklic, v katerem pravi, da same v tem slučaju sprejme carsko krono, ako se ljudstvo v posebnem, splošnem glasovanju izreče zanj. Dokler se ne izvrši to glasovanje, naj vodi državo od dume sestavljena vlada, ki naj upeje splošno, naravnostno in enako volilno pravico za dumo. Tako izvoljena дума naj sestavi novo ustavo.

Sliši o se glasovi, ki pravijo, da se Mihael namenoma obotavlja sprejeti krono. Rad bi carju pomagal in na omenjeni način misli pridobiti zanj dovolj časa, da car lahko začne boj proti upornikom.

me prisilili k povratku.

V naglici sem zadel na novo pot v naše taborišče, katere se doslej nisem hodil. Vila se je v ravnini in krenila pred vasjo v gajček, ki je bil tako prikupljivo-sanjavo poraščen z brezami.

Bilo je tedaj začetkom oktobra in listje je bilo povečini že odpadlo z brez. Po odpadlem, šuštljajočem listju, posebno po brezovem, ki se tako neslišno lahko udaja pod nogo, je prijetno hoditi. Ta čarobni gajček, postlan z listjem, preprežen s poti, se mi je trenutno ovil krog srca in zavrnil bi bil radosti, ker sem iztaknil nekaj za samoto sanjavo prijetnega. Lahen jesenski vetrič je pozibaval brezine vejice in prožno, ovenelo listje se je v komaj slišnem šumljanju kolobarilo na tla. Stopal sem po udobni stezi na zemljo vprtega pogleda in se spustil na klopico ob poti. V vojni nenavadno, poskočno prijetno mi je rajalo po duši ob pišu vetra in šušljanju z dreves plesočega listja.

Večerni veter je potegnil močnejše. Drevesa so se vihrajoče zazibala in prav v bližini je jedna veja grizeče zacviknila. Pogledal sem v smeri ovileče veje. V oko me je zbedel grozen prizor, ki se je gotovo neizbrisno za celo življenje vtisnil v dno duše. Na glas sem bolestno viknil, hušnil na kvišku s klopjo, a zopet omahnil z vso silo na že trhli sedež, ki se je podri z lomečim hruščem. Prekucnil sem se preko prevrnjene klopi na hrbet in si prebil pri padcu hlače in koleno do krvi.

Veter je zopet potegnil, veja je zajejala in na veji se je zagugalo na motvozu za vrat obešeno — moško truplo.

Obešenec je imel na oči poveznjen širokokrajen klobuk, da mu nisem razločil obraza, in na hrbtu zvezane roke. Bil sem tedaj že dokaj vaje pogleda smrti in prizora obešenec: a nobena viseča žrtev me ni tako dirnila, tako silno in trajno preplašila, nego ta samevajoči mrlič v rajsko lepem brezovem gaju, gugajoč se pri pišu vetra na cvileči veji.

Krvaveče pobitega kolena, že v drugič raztrga-

Sedaj vlada terej od dume sestavljena vlada, ki stoji popolnoma pod angleškim vplivom in ki se je vsled tega morala odlečiti za nadaljevanje vojske z vsemi silami.

Kaj hoče nova vlada.

Začasna vlada z ministrskim predsednikom Lvovom na čelu je razglasila svoj program, v katerem ebefa, da bodo pomiloščeni vsi politični zločinci; da se bo v Rusiji smelo svobodno izražati mnenje, svobodno vse tiskati in svobodno snovati društva ter zborovati. Priznava se pravica štrajkov. Odpravlja se razlika v eh družabnih verskih in narednih zadev; postavodajalstvo se bo delilo s carjem; v dumo se bo volilo na podlagi splošne in enake velilne pravice. Polcija se bo rekrutirala iz vrst narodnega vojaštva; tudi v občinski odbore se bo volilo po splošni in enaki volilni pravici.

Zakaj revolucija.

Pri takih velikih dogodkih je navadna več razlogov. Toda glavna razloga, da je prišlo do prekucije, sta pač ta dva: Ljudstvo se je že naveličalo vojske in si želi miru. Vojska je pobrala iz vsake ruske hiše najboljše mladeniče in može. Mnogi, mnogi se ne bodo nikdar več vrnili, obležali so na bojiščih. Na kmetih je začelo primanjkovati delavcev, v mestih in tovarniških krajih tudi živil. Dovož živil in premoga je bil posebno to zimo že zelo nereden. Trpeče in gladujoče rusko ljudstvo pa je zraven moralo gledati, kako nekateri mogotci žive v izobilju. Vedne preiskave in aretacije so dokazale, da to izobilje ni vedno pošteno pridobljeno. Veliki knezi, mogočni generali in visoki činovniki so kradli in poneverjali. Ljudstvo si ni moglo in ni znalo pomagati, a bilo je skrajno nezadovoljno in nemirno, posebno po mestih. To nezadovoljnost in vznemirjenost so — in to je drugi glavni razlog — porabili omikanci po mestih, da so zahtevali za dumo (ruski državni zbor) postavodajalstva in nadzorstva, kako se postave izvršujejo. Vsled revolucije, ki je nastala po rusko-japonski vojski, je sicer car upostavljal dumo, a njenih sklepov se je vlada držala le, ako je hotela. Sedaj hočejo, da mine samodržstvo, in da car z dumo deli postavodajalstvo in nadzorstvo. Ljudstvo je v sedanjih razmerah, ki so zavladale v Rusiji, to razumelo in za to so omikanci po mestih lahko šli na svoje delo, na revolucijo. Stradajoči delavci po mestih in z vojsko nezadovoljni kmetje-vojak so se jim pridružili. Seveda ljudstvo ne bo prišlo na svoj račun. Svobodnomislelni omikanci ga bodo, kakor povsod, tudi v Rusiji goljufali. Mnogi izmed njih bodo postali ministri in vplivni gospodje, ustavne pravice bodo sicer tudi večje, toda kruha in miru revolucija, kakor sedaj izgleda, ljudem ne bo prinesla, ker so voditelji pod vplivom Anglije in Francije za brez-

nih hlač, sem jo ubral, ne meneč se za udobno pot, proč iz groznega gozdiča v taborišče. V ušesih mi je vedno brundal cvil veje, posmrtna pesem nesrečne žrtve.

Ves zasopel, poten in preplašen sem se ustavljal v svojem šotoru. Vest pa mi je takoj žugnila, ko sem si drgnil razbito koleno:

„Januš, ta prizor ti je v kazni za ugrabljene hlače!“

Ta prst božji mi je tokrat tako silovito zamahnil, da sem sklenil še tistega dne potopiti tuje blago prav na dno Dnjestra. Mat' nebeška naj mi, tako sem ukazal, na vsak način takoj preskrbi druge, komišne hlače.

Je iztaknil mož na vozu nekaj tej obleki podobnega, ki je pa bilo predolgo, kjer bi moralo biti kratko, in narobe. A potegnil sem se vendar v ta hlačam podobni oklep in se počutil na vesti trenutno olajšanega.

Vzrok tolikih udarcev šib božje pravice, ugrabljene hlače, sem pobasal pod pazduho in hajd z njimi do Dnjestra. Pri najbolj globokem tolmunu ob reki sem postal. Pobral sem dva kamna in jih povežal po jednega v vsako hlačnico. Voda je štrbunknila nakvišku prav na sredini tolmuna in baronske hlače so se pogrezile na dno Dnjestra.

Od potopa za me usodepolnih hlač je minulo že več nego poldrugo leto. Za 22mesečnega bivanja na fronti sem bil v 63 bitkah in praskah. Videl in izkusil sem premnogo gorja in pocedil nekaj litrov polnih srag. Čepim že sedaj nad 8 mesecev kot invalid v varnem zaledju, kjer se samo govori in brblja, a ne sliši in ne okusi granat in šrapnelov. Povem in zaupam vam pa, da se mi ne vračajo sedaj v sanjah nikoli prizori iz bitk, pač pa me večkrat proganjajo po kolovozih spanca nesrečne, mažarske hlače. Potopljene prav po evangelijsko na dno reke s privezanim kamenjem, mi še iz oddaljenega brezna žugajo za bodočnost: Ne jemlji, kar ni tvoje!